

Trestný čin zpronevěry

Jednáním pachatele, který v rozporu s obsahem tzv. leasingové smlouvy nakládá s věcí, která je předmětem takové smlouvy, zejména tak, že ji převede na někoho jiného, je možno naplnit zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. Pokud leasingová smlouva předpokládá převod vlastnictví k předmětu leasingu na nájemce a výše leasingových splátek je určena též s ohledem na tuto skutečnost, pak v takovém případě

Jednáním pachatele, který v rozporu s obsahem tzv. leasingové smlouvy nakládá s věcí, která je předmětem takové smlouvy, zejména tak, že ji převede na někoho jiného, je možno naplnit zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. Pokud leasingová smlouva předpokládá převod vlastnictví k předmětu leasingu na nájemce a výše leasingových splátek je určena též s ohledem na tuto skutečnost, pak v takovém případě je škodou způsobenou trestným činem zpronevěry hodnota předmětu leasingu v době spáchání činu určena podle hledisek stanovených v ustanovení § 89 odst. 12 tr. zák., od níž se odečte ta část tzv. akontace a uhrazených leasingových splátek, která představuje čisté splátky na pořizovací cenu předmětu leasingu, ovšem pouze v rozsahu odpovídajícímu snížení hodnoty pronajaté věci v době spáchání činu oproti hodnotě v době jejího převzetí pachatelem na základě leasingové smlouvy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 75/2002, ze dne 15.1.2003)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání konaném dne 15. ledna 2003 stížnost pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti ve prospěch obviněného J. Š., proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci, ze dne 5. prosince 2000, čj. 4 To 105/2000-1607, a rozhodl podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř., tak, že rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. prosince 2000, čj. 4 To 105/2000-1607, byl v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 259 odst. 3 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, a v řízení, které mu předcházelo rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 11. května 2000, čj. 39 T 3/99-1557, v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, porušen zákon v neprospěch obviněného J. Š. Nejvyšší soud České republiky oba rozsudky v celém rozsahu zrušil, zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené rozsudky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a krajskému státnímu zastupitelství v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 11. května 2002, čj. 39 T 3/99-1557, byl obviněný J. Š. uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 4 tr. zák. a odsouzen podle § 248 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání šesti let, přičemž podle § 39a odst. 3 tr. zák. byl pro výkon uloženého trestu zařazen do věznice s dozorem. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. byl mu dále uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu provádět podnikatelskou činnost záležející v koupi zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej a v oboru silniční a motorové dopravy, na dobu šesti let.

Podkladem výroku o vině obžalovaného J. Š. bylo zjištění soudu prvního stupně, že ačkoliv věděl, že níže uvedené nákladní automobily, návěsy a přívěsy (dále též jen "vozidla") jsou nadále ve vlastnictví leasingové společnosti E., s. r. o., se zástavním právem Č. s., a. s., P., kdy s ohledem na znění leasingových smluv v důsledku neuhrazení všech splátek nemůže dojít k převodu vlastnických práv k vozidlům, v únoru 1997 zmocnil k jednání na Policii ČR Dopravním inspektorátu svého zaměstnance M. S., kterému předal fiktivní doklady, a to zmocnění k jednání od firmy E., s. r. o., ke zrušení záznamu v technických průkazech o majiteli níže uvedených vozidel, a potvrzení Č. s. o zrušení zástavního práva k těmto vozidlům, na podkladě čehož došlo k převedení těchto vozidel jeho firmě P. t. I., a. s., ve které byl předsedou představenstva a majoritním vlastníkem; vozidla si takto přisvojil a následně je prodal, a to konkrétně:

- 1) J. L. - firma L. za částku 475.800,- Kč včetně DPH, dne 27. 12. 1996 1 ks valníku LIAZ 110.053,
- 2) dne 21. 1. 1997 valníkový přívěs PV 22.16.01CT, témuž nabyvateli jako v bodě 1) za částku 73.200,- Kč včetně DPH,
- 3) dne 11. 2. 1997 valník LIAZ 110.053, J. M. - fa P. K. - S. M., B. n. P. za částku 366.000,- Kč včetně DPH,
- 4) dne 11. 2. 1997 valníkový přívěs TV 22.16.01, CT, témuž nabyvateli jako v bodě 3) za částku 158.600,- Kč,
- 5) dne 7. 3. 1997 valníkový přívěs PV 22.16.01 CT, ČSAD B., a. s. za částku 170.800,- Kč včetně DPH,
- 6) dne 8. 4. 1997 valník LIAZ 110.053, a dále valníkový přívěs PV 22.16.01 CT, Z. H., fa A. T. za částku 536.800,- Kč včetně DPH,
- 7) dne 9. 4. 1997 návěs BSS - NV 34.26.24 - L - CT, fy N. s. r. o. za částku 366.000,- Kč včetně DPH,
- 8) dne 17. 4. 1997 návěs BSS - NV 34.26.24 - 1 - CT, ČSAD B. a. s. za částku 366.000,- Kč včetně DPH,
- 9) dne 23. 4. 1997 valník LIAZ 110.053, M. Z. za částku 305.000,- Kč včetně DPH,
- 10) dne 29. 4. 1997 návěs BSS-NV 34.26.24-L-CT, fa A. Č. - Z., s. r. o., B. - Z. za částku 292.800,- Kč včetně DPH a
- 11) dne 9. 7. 1997 návěs BSS-NV 34.26.24-L-CT, témuž majiteli jako v bodě 9) za částku 311.100,- Kč včetně DPH,

a dále na základě kupní smlouvy ze dne 20. 5. 1997 uzavřené mezi P. t. I., a. s., B., zastoupené obviněným jako předsedou představenstva a P. t., s. r. o., jejímž byl jednatelem a majitelem, převedl na sebe další vozidla, a to:

- 12) tahač návěsu LIAZ 110.561, TP: AK 784263,
- 13) tahač návěsu LIAZ 110.561, TP: AK 784289,
- 14) tahač návěsu LIAZ 110.561, TP: AK 784262,
- 15) tahač návěsu LIAZ 110.561, TP: AK 713565,

přičemž shora uvedeným jednáním způsobil poškozené organizaci E. , spol. s r. o., škodu ve výši nejméně 5.131.800,- Kč.

Uvedený rozsudek nenabyl právní moci, protože jej obviněný J. Š. napadl odvoláním. V odvolacím řízení Vrchní soud v Olomouci rozhodl rozsudkem ze dne 5. prosince 2000, čj. 4 To 105/2000-1607, tak, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil ve výroku o trestu zákazu činnosti a podle § 259 odst. 3 tr. ř. obviněnému J. Š. nově uložil trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu podnikání v oboru silniční motorové dopravy, na dobu 6 roků. V ostatních výrocih zůstal napadený rozsudek nezměněn.

Proti výše citovanému rozsudku odvolacího soudu podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení

zákona ve prospěch obviněného J. Š. Odvolacímu soudu vytýká porušení zákona v ustanovení § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř. a v řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. (vše ve znění účinném do 31. 12. 2001) s tím, že se citovanými ustanoveními soudy důsledně neřídily a svá rozhodnutí učinily na podkladě neúplných skutkových zjištění ve vztahu k výši způsobené škody.

Pochybení spatřuje ministr spravedlnosti v tom, že oba soudy vzaly bez dalšího jako jediný podklad pro stanovení výše škody, kterou měl obviněný J. Š. trestným činem způsobit, znalecký posudek znalce z oboru dopravy městské a silniční, ekonomiky a strojírenství, ve kterém znalec stanovil časovou hodnotu předmětu leasingu ke dni neoprávněného naložení s jednotlivými vozidly částkou 5.131.800,- Kč až 5.734.100,- Kč a obviněnému J. Š. bylo pak kladeno za vinu způsobení škody ve výši 5.131.800, ? Kč. Oba příslušné soudy již nepřihlížely k dalším objektivním zjištěním, zejména k částkám, které obviněný J. Š. na základě jednotlivých leasingových smluv společnosti E., s. r. o., zaplatil. Podle názoru stěžovatele bylo třeba stanovit v jaké výši obviněný J. Š. uhradil leasingové společnosti tzv. čisté leasingové splátky, tj. splátky bez konkrétního navýšení o úroky z prodlení, náklady na pojištění, manipulační poplatky atd. a takto získanou částku přičíst k celkově uhrazeným akontacím za jednotlivá vozidla a výslednou částku následně odečíst od znalcem zjištěné časové hodnoty vozidel ke dni, kdy s nimi bylo neoprávněně naloženo, tj. od částky 5.131.800,- Kč. Orgány činné v trestním řízení se totiž při stanovení výše škody spokojily pouze se znalcem stanovenou časovou hodnotou předmětu leasingu v minimální výši 5.131.800,- Kč a vůbec se již nezabývaly skutečností, že obviněný J. Š. leasingové společnosti E., s. r. o., uhradil tzv. akontaci a část leasingových splátek včetně jejich navýšení v částce kolem 11 milionů Kč, a proto závěr o jeho vině trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 4 tr. zák. považuje ministr spravedlnosti jako minimálně předčasný.

V závěru stížnosti pro porušení zákona proto ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci a v řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, došlo k porušení zákona ve výše uvedených ustanoveních trestního řádu v neprospěch obviněného J. Š., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušil a zrušil též rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. května 2000, čj. 39 T 3/99 - 1557, jakož i všechna rozhodnutí na tato rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a shledal, že zákon byl porušen.

Podle § 248 odst. 1 tr. zák. kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

Podle § 248 odst. 4 tr. zák. odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

Podle § 89 odst. 12 tr. zák. při stanovení výše škody se vychází z ceny, za kterou se věc, která byla

předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle prodává. Nelze-li takto výši škody zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení věci v předešlý stav.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Bez návrhu stran objasňují stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch obviněného. Doznání obviněného nezavazuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny okolnosti případu.

Podle § 2 odst. 6 tr. ř. orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Podle § 254 odst. 1 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, nezamítne-li odvolací soud odvolání podle § 253, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, přihlížeje přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány.

Podle § 259 odst. 3 tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2001, může odvolací soud rozhodnout sám rozsudkem ve věci, jen je-li možno nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn a popřípadě důkazy provedenými před odvolacím soudem doplněn. V neprospěch obžalovaného může odvolací soud změnit napadený rozsudek jen na podkladě odvolání státního zástupce, jež bylo podáno v neprospěch obžalovaného; ve výroku o náhradě škody tak může učinit též na podkladě odvolání poškozeného, který uplatnil nárok na náhradu škody.

Uvedenými ustanovení zákonů se soudy v projednávané věci důsledně neřídily.

Jednáním pachatele, který v rozporu s obsahem tzv. leasingové smlouvy nakládá s věcí, která je předmětem takové smlouvy, zejména tak, že ji převede na někoho jiného, je možno naplnit zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. Pokud leasingová smlouva předpokládá převod vlastnictví k předmětu leasingu na nájemce a výše leasingových splátek je určena též s ohledem na tuto skutečnost, pak v takovém případě je škodou způsobenou trestným činem zpronevěry hodnota předmětu leasingu v době spáchání činu určena podle hledisek stanovených v ustanovení § 89 odst. 12 tr. zák., od níž se odečte ta část tzv. akontace a uhrazených leasingových splátek, která představuje čisté splátky na pořizovací cenu předmětu leasingu, ovšem pouze v rozsahu odpovídajícímu snížení hodnoty pronajaté věci v době spáchání činu oproti hodnotě v době jejího převzetí pachatelem na základě leasingové smlouvy (srov. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2002, sp. zn. Tpjn 304/2001).

Takto, což je nutno považovat za jedině správné a zákonu odpovídající, soud prvního stupně při zjišťování výše škody způsobené trestným činem obviněného, nepostupoval. Jak je zřejmé z jeho rozsudku (i obsahu spisu) spokojil se se závěry posudku znalce ing. O. Š.(č. l. 42 - 65), který ovšem stanovil jen časovou hodnotu předmětných nákladních automobilů, návěsů a přívěsů v době jejich zpronevěření - odprodeji jinému subjektu, přičemž oba soudy vycházely z toho, škoda způsobená

trestným činem obviněného je totožná s časovou hodnotou automobilů, nijak nesnížená o zaplacené splátky. Lze souhlasit se stížností pro porušení zákona, že obviněný v souladu s obsahem leasingových smluv splatil určitou, přesně nespecifikovanou část pořizovací ceny předmětu leasingu, která měla být od hodnoty předmětu leasingu v době spáchání činu odečtena. Pokud tak soud prvního stupně neučinil, nezjistil správnou výši škody způsobené trestným činem a neměl tak dostatečný podklad pro výrok o vině trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 4 tr. zák. Porušil tak v neprospěch obviněného J. Š. zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001. Odvolací vrchní soud porušil rovněž zákon v neprospěch obviněného, a to v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 259 odst. 3 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, nesplněním své přezkumné povinnosti tam stanovené, když ponechal nedotčeným výrok o vině trestným činem zpronevěry podle § 247 odst. 1, odst. 4 tr. zák. a navíc sám ve věci rozhodl, ačkoli nové rozhodnutí nebylo možno učinit na podkladě skutkového stavu, který by byl v napadeném rozsudku soudu správně zjištěn, popřípadě důkazy provedenými před odvolacím soudem doplněn.

Na základě uvedeného Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci byl v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 259 odst. 3 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, a v řízení mu předcházejícím rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 11. května 2000, čj. 39 T 3/99-1557, v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2001, porušen zákon v neprospěch obviněného J. Š. Podle § 269 odst. 2 tr. ř. proto uvedená rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil; v souvislosti s tím zrušil i všechna rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 270 odst. 1 tr. ř. Krajskému státnímu zastupitelství v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Posledně uvedený postup zvolil Nejvyšší soud v souladu s návrhem ministra spravedlnosti proto, že nelze vyloučit, že po řádném zjištění výše škody způsobené jednáním obviněného a novém posouzení materiální podmínky trestnosti činu, za předpokladu, že obviněný i po spáchání činu plnil podmínky leasingové smlouvy, spočívající v úhradě leasingových splátek (byť by se jednalo pouze o náhradu již způsobené škody), nebudou zákonné důvody pro podání nové obžaloby.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)